

OÜ ENVIREST

**EKSPERTARVAMUS LASILA
HOIUALALE**

2008

SISUKORD

1. Sissejuhatus.....	3
2. Kaitset vajavad loodusväärtused	4
3. Kaitseala välispiir ja tsoneering	5
LISA 1 Lasila looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu (25.07.2008)	6
LISA 2 Lasila looduskaitseala välispiir ja tsoneering	10

1. Sissejuhatus

Lasila hoiuala on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 15. septembri 2005. a määrus nr 237 Hoiualade kaitse alla võtmise Lääne-Viru maakonnas.

Nimetatud alale on 2004 aastal Silvia Pihu poolt koostatud kaitse-eeskirja eelnõu projekt ning nimetatud eelnõu projektile on koostanud Arne Kivistik eksperthinnangu.

Alale koostatud kaitse-eeskirja eelnõu, kui ka ekspertiis olid informatsioonilt küllalt napisõnalised ning aja möödudes vananenud.

Käesoleva töö eesmärk on koostada alale nõuetekohane kaitse-eeskiri, mis oleks kooskõlas Looduskaitseaduse ja EL direktiivide nõuetega ning tagaks loodusväärtuste kaitse.

Roman Djomin

25. juuli 2008.a.

Kontakt:

OÜ ENVIREST
Madala 6-10
Tallinn 10313
GSM 517 4659

2. Kaitset vajavad loodusväärtused

Kaitseala suurimaks väärtuseks on Natura loodusdirektiivi nimekirja kuuluvad poollooduslikud kooslused ja metsatüübid ning kaitsealused liikide elu- ja kasvupaikade olemasolu.

Kaitsealal esinevad järgmised EL loodusdirektiivi elupaigatüübid:

6530- puisniidud, mida peetakse esmatähtsaks tüübiks;

6270 - liigirikkad niidud lubjavesel mullal, mida peetakse esmatähtsaks tüübiks;

9020-Fennoskandia hemiboreaalsed looduslikud vanad laialehised epifüütiderikkad salumetsad-, mida peetakse esmatähtsaks tüübiks;

9050 - hariliku kuusega rohunditerikkad fennoskandia metsad

Kaitsealal esinevad järgmised kaitsealused taimeliigid:

kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) II kategooria;

harilik käoraamat (*Gümnadenia conopsea*) III kategooria;

varjuluste (*Bromus benekenii*) III kategooria;

villtulikas (*Ranunculus lanuginosus*) II kategooria.

Kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) on ka Loodusdirektiivi II ja IV lisa liik.

Kaitsealustest sammaldest esineb:

sulgjas õhikas (*Neckera pennata*) III kategooria.

Kaitsealustest samblikest leidub:

kopsusamblik (*Lobaria pulmonaria*) III kategooria;

väikene nõgisamblik (*Parmeliella trptophylla*) II kategooria.

3. Kaitseala välispiir ja tsoneering

Kuna praktiliselt kogu kaitseala pindalast hõlmavad Natura metsaelupaigatüübid, siis on vajalik ja otstarbekas moodustada kogu ala ulatuses üks sihtkaitsevöönd, mis tagaks väärtuslike metsakoosluste säilimise.

Alale koostatud eelneva eksperthinnangu kohaselt väljapakutud kaitseala piiri on käesoleva tööga muudetud. Kaitsealast on välja jäetud kaks talukohta kaitseala lääneosas ja kasutuses olev põllumaa kaitseala idaservas. Kuna kogu kaitsealal kehtib sihtkaitsevööndi režiim, siis ei olnud otstarbekas tekitada kahte väikest piiranguvööndit, selleks et talukohad jääks kaitseala sisse. Samuti ei lisa nimetatud talukohad ja nende lähimbrus oluliselt kaitsealale väärtust. Kuna talukohad ja põllumaa asusid kaitseala piiril, oli küllalt otstarbekas need kaitsealast välja jätta. Kaitseala lõunapiiril asub ka küllalt talukohti, mis on samuti kaitsealast välja jäetud eelneva eksperthinnangu kohaselt.

Kaitseala pindala on 288 hektarit mis kuulub kogu ulatuses sihtkaitsevööndisse. Kaitseala nimeks on eelnevas eksperthinnangus pakutud Lasila looduskaitseala, mis on alale sobiv nimi. Arvestades alal asuvaid loodusväärtusi on kindlasti kaitseala tüübiks looduskaitseala sobivam variant.

Looduskaitseseaduse kohaselt on sihtkaitsevööndis lubatud ainult kaitstava loodusobjekti säilimist tagavad või seda mittekahjustavad tegevused. Seetõttu on sihtkaitsevööndis majandustegevus, samuti loodusvarade kasutamine keelatud, v.a. teadus-, õppe ja puhkeotstarbeline tegevus, mis ei mõjuta koosluste ja maastike arengut ning liikide säilimist. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud ehitiste ja rajatiste ehitamine ja paigaldamine, mis tuleneb asjaolust, et on vaja kaitseala piiri tähistada või infostende, tõkkepuid paigaldada.

Keelatud on metsades igasugune majandustegevus välja arvatud metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse eesmärgile 1. oktoobrist 31.märtsini, kusjuures on keelatud metsamaterjali kokku-ja väljavedu külmumata pinnasel. Kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja tehnoloogia, puidu kokku ja väljaveo, raielangi puhastamise viiside ning puistu koosseisu ja täiuse osas.

Lubatud on ka kaitseala valitseja nõusolekul pool-looduslike koosluste ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus, kusjuures keelatud on 1. aprillist 30.septembrini puu-ja põõsarinde raie ning pool-

looduslikel kooslustel rohu niitmine 1.aprillist 30. juunini. Eelnimetatud kuupäevalised piirangud tulenevad asjaolust, et vegetatsiooniperioodil ja lindude pesitsusperioodil ei toimuks raieid ega heina niitmist.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et väljapakutud kaitseala piir ja sihtkaitsevööndi rangusega tsoneering ning kaitsekord peaks tagama loodaval kaitsealal väärtuslike elupaigatüüpide ning liikide ja nende elupaikade soodsa seisundi ning kaitse.

LISA 1 Lasila looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu (25.07.2008)

EELNÕU

25.07.2008

VABARIIGI VALITSUS

M Ä Ä R U S

Tallinn, Toompea

2008 nr

Lasila looduskaitseala kaitse-eeskiri¹

Määrus kehtestatakse „Looduskaitseaduse“ § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Lasila looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Lasila looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on kaitsta:

- 1) haruldasi metsakooslusi ja pool-looduslike kooslusi ning sealsete kaitsealuste liikide kasvukohti;
- 2) elupaigatüüpide kaitse, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisa. Need on: lubjavaesel mullal asuvad liigirikkad niidud (6270*)³, puisniidud (6530*), vanad laialehised metsad (9020*) ja rohunditerikkad kuusikud (9050);
- 3) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II ja IV lisa nimetatud liiki kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), kes kuulub ühtlasi II kaitsekategooria liikide hulka ning V lisa liiki ungrukold (*Huperzia selago*) kes kuulub ühtlasi ka III kategooria hulka;

- 4) II kategooria kaitsealust taimeliiki villtulikat (*Ranunculus lanuginosus*) ja tema kasvukohta;
 - 5) III kategooria kaitsealuseid taimeliike harilik käoraamat (*Gymnadenia conopsea*) ja varjuluste (*Bromus benekenii*) ja nende kasvukohti;
 - 6) II kategooria kaitsealust samblikuliiki väike nõgisamblik (*Parmeliella trptophylla*) ja tema kasvukohta;
 - 7) III kategooria kaitsealuseid samblaliiki sulgjas õhik (*Neckera pennata*) ja samblikuliiki kopsusamblik (*Lobaria pulmonaria*) ja nende kasvukohti.
- (2) Kaitseala maa-ala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele sihtkaitsevööndisse.
 - (3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

- (1) Kaitseala asub Lääne-Viru maakonnas Rakvere ja Tamsalu vallas Lasila ja Piisupi külas.
- (2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas³.

§ 3. Kaitseala valitseja ja kaitse korraldaja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaministeeriumi Lääne-Virumaa keskkonnateenistus ja kaitseala kaitse korraldaja on Riiklik Looduskaitsekeskus.

2. peatükk KAITSEALA KAITSEKORD

§4. Lubatud tegevus

- (1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.
- (2) Jahipidamine toimub kaitseala valitsejaga kooskõlastatud iga-aastase küttemismahu ulatuses, mis arvestatakse teaduslikult põhjendatud kvoodi alusel lähtuvalt kaitseala ja vööndi kaitse eesmärkidest.
- (3) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatut.
- (4) Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala kaitse korraldaja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud töödel.
- (5) Kaitsealal on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistatud kohtades. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine ettevalmistatud kohtades on lubatud üksnes kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul.
- (6) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud:
 - 1) pool-looduslike -koosluste ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus, kusjuures keelatud on 1. aprillist 30.septembrini puu-ja põõsarinde raie ning pool-looduslikel kooslustel rohu niitmine 1.aprillist 30. juunini.
 - 2) metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse eesmärgile 1. oktoobrist 31. märtsini, kusjuures on keelatud metsamaterjali kokku-ja väljavedu külmumata pinnasel. Kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja tehnoloogia, puidu kokku ja väljaveo, raielangi puhastamise viiside ning puistu koosseisu ja täiuse osas.

§5. Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal on keelatud

- 1) majandustegevus, välja arvatud selles määruuses lubatud tegevused
- 2) maavarade ja maa-ainese kaevandamine;
- 3) jäätmete ladustamine;
- 4) uute maaparandussüsteemide ja veekogude rajamine;
- 5) väetiste ja mürkemikaalide ja biotsiidide kasutamine;

(2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 5) anda nõusolekut väikeehitise ja rajatiste ehitamiseks;
- 6) anda projekteerimistingimusi;
- 7) anda ehitusluba;

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) Keskkonnaministeeriumil või kavandatava tegevuse asukoha keskkonnateenistusel kui keskkonnamõju hindamise järelevalvajal on õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

§ 7. Vajalik tegevus

Kaitsealal on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine.

¹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53).

Nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18; L 291, 19.11.1979, lk 111; L 319, 7.11.1981, lk 3–15; L 233, 30.08.1985, lk 33–41; L 302, 15.11.1985, lk 218; L 100, 16.04.1986, lk 22–25; L 115, 8.05.1991, lk 41–55; L 164, 30.06.1994, lk 9–14; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 223, 13.08.1997, lk 9–17; L 236, 23.09.2003, lk 667–702).

² Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

³ Kaitseala välispiir ja võõndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaarti (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades maakatastri andmeid seisuga juuli 2008.

Ala kaardiga saab tutvuda Lääne-Virumaa keskkonnateenistuses, Riiklikus Looduskaitsekeskuses, Keskkonnaministeeriumis, Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuses ning Maa-ameti veebilehel maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

Andrus Ansip
Peaminister

Jaanus Tamkivi
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär

LISA 2 Lasila looduskaitseala välispiir ja tsoneering